

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
KLUCZ ZAMKI OTWIERA (walka o język)	23
JOACHIM BIELSKI	
Pieśń nowa o szczęśliwej potrzebie pod Byczyną z arcyksięciem Maksymilianem	25
SIMON PISTORIUS	
Autor deflet Silesiam patriam suam	27
WALENTY ROŹDZIENSKI	
Officina ferraria abo huta i warstat z kuźniami szlachetnego dzieła żelaznego . . .	28
AUTOR NIEZNANY	
Polak w Śląsko (fragment)	34
AUTOR NIEZNANY	
Poseł krotochwilny Mac Lac i rozmowa jego, którą miał ze Swakiem i Pałą w drodze, z Wachą w bramie, a gospodarzem i odźwiernym wesela w mieście (fragment) . .	35
JERZY BOCK	
Nauka domowa (fragment)	37
J. V. P.	
* * *	38
JAN FRYDERYK BIHARZOWSKI	
* * *	39
CHRYSTIAN ROHRMANN	
Do autora gramatyki	40
AUTOR NIEZNANY	
Pacierz Ślązaków albo modlitwa do Pana Boga na Prusaków	41
LUDWIK HEIMB	
Pochwała Łysej Góry	42
AUTOR NIEZNANY	
Pieśń o Marku Prawym	44
AUTOR NIEZNANY	
Pieśń o wojnie kozuchowej w Tworkowie	45
WIOSNA LUDÓW I ODRODZENIE	47
JÓZEF LOMPA	
Moje wierszowanie	49

Wieszcz Górnośląski	52
Przestroga do przeciwników narodowości polskiej w Śląsku Pruskim	53
Pożeganie	54
Wzajemność Sławianów	55
KAROL KOTSCHY	
Starzec z gruszką się łączący	56
Na Nowy Rok 1846	57
ADAM SIKORA	
Lamenty Jasiowe w r. 1844	58
Do młoduchy	63
Do leniwej	64
Krakowiak dla ochotników	65
Do ułanów	66
Wezwanie ochotników, Francuzom na pomoc	67
ANTONI STABIK	
Gliwiczanki	68
PAWEŁ STALMACH	
Bój na Dobropolu czyli wojna książąt śląskich z Tatarami w roku 1241 (fragment)	71
EDWARD ŚWIERKIEWICZ	
Do braci Czechów	74
NORBERT BONCZYK	
Stary kościół miechowski (fragment)	75
Góra Chelmska (fragment)	79
KONSTANTY DAMROT	
Do Józefa Lompy	81
Moja ojczyzna (fragment)	82
Wieże piastowskie na Śląsku	84
Nasze hasło	85
Stara żebraczka	87
JULIUSZ LIGOŃ	
Lipy Sobieskiego w Gliwicach	88
Jestem śląskie dziecko	89
Mowa ojczysta	91
Krakowiak dla wszystkich kolegów kowali	93
Uczucie miłości braterskiej	98
WALENTY WINKLER	
Dawniej a dziś	100
BRONISŁAW KORASZEWSKI	
Na jubileusz przebudzenia się Górnego Śląska	102
JAN LIGOŃ	
Serdecznych słów kilka na 25-letni jubileusz literacki drogiego ojca naszego Juliusza	104
Ligonia	104
JAN KUPIEC	
List do Jadwigi P.	106
JAN KUBISZ	
Na dwudziestopięcioletni jubileusz Czytelni Ludowej w Cieszynie (fragment)	109
Do młodzieży śląskiej	111
Pieśń o Grunwaldzie	113
HIERONIM GOSTOMSKI	
* * *	117

AUTOR NIEZNANY

Adamowi Mickiewiczowi od Towarzystwa Polsko-Górnośląskiego w Raciborzu . . .	118
JAN MEHL	
Piosnka flisaka	119
FRANCISZEK SIWEK	
Pamięci zabitych braci — górników	121
KAROL PIECHA	
Polska mowa	123
MAKSYMILIAN JASIONOWSKI	
Mazur	124
JAKUB KANIA	
Na wiecu w Popielowie w 1899 roku	126
FRANCISZEK WILCZEK	
Ja jestem Polakiem z całej mojej duszy	127
ALEKSANDER SKOWROŃSKI	
Góra Chełmska	128
MARIA KONOPNICKA	
Pod Beskidami	129
Na śląskim ugorze	130
WILHELM GREGER	
Ty się mścisz	131
Hymn	132
HENRYK CIEMIĘGA	
Nędza	133
EMANUEL GRIM	
Do Stalmacha	135
Do „Ślązakowców”	136
Duch opiekuńczy Śląska	137
JAN ŁYSEK	
* * *	139
POWSTANIA I PLEBISCYT	141
JAN NIKODEM JAROŃ	
Hymn na Śląsk budzący się	143
Pomnik dla Izydora Murka (fragment)	145
AUGUSTYN ŚWIDER	
Powstaniec śląski z roku 1919	146
Skończone powstanie	147
Płyńcie, o pieśni	149
Miło w śląskiej żyć krainie	150
EMANUEL IMIELA	
Gdybym...	151
Poległeś za mnie	152
Polski pies	154
Powój	155
JAN PRZYBYŁA	
Do ciebie, Polsko, wracamy	156
Dość już narad o Śląsk Górny!	157
KAZIMIERZ BOBELAK	
Święta Anna (fragment)	158

ANDRZEJ CHMURNY	
Na szczycie Łysej	159
Długośmy krzywdy swe znosili	160
JAKUB PIEŁOK	
Pierwszy to numer pisma „Goniec Polski”	161
MIĘDZY WOJNAMI	
EMANUEL IMIELA	
Pękajcie niewoli okowy!	165
Pochwała	169
MARIA KONOPNICKA	
Na Piastowskim Śląsku (fragmenty)	170
TADEUSZ PEIPER	
Z Górnego Śląska	172
JULIAN PRZYBOŚ	
Król – Huta – Wisła	173
EMIL ZEGADŁOWICZ	
Pieśń o Śląsku (fragment)	175
JAROSŁAW IWASZKIEWICZ	
Gdybym to ja miała...	177
WŁODZIMIERZ ŻELECHOWSKI	
Bieda szyby	179
JANINA ZABIERZEWSKA-ŻELECHOWSKA	
Pierwsza osoba	180
Cisza	181
ADOLF FIERLA	
Chachar (fragment)	182
Szachta	183
PAWEŁ KUBISZ	
Emigranci	185
Hawiryz Karel Klimsza	186
Był we Frydku ... był grof srogi!	190
JERZY PROBOSZ	
Żal i prośba	193
Bez tytułu	195
MAKSYMILIAN JASIONOWSKI	
W rocznicę zgonu nad grobem śp. Wawrzyńca Hajdy	196
FRANCISZEK RES	
Kiczka	198
JAKUB KANIA	
Ludzie się pytają – na kogo głosować mają	199
TERESA ODRZAŃSKA	
Na obchód stulecia ks. Norberta Bonczyka	200
Symfonia pieśni	201
Tryumf polskiej pieśni	202
EDMUND OŚMAŃCZYK	
W Opolu	203
Miłowanie	204
JAN BARANOWICZ	
Trza	205

WILHELM SZEWCZYK	
Hanys (fragment)	206
Reportaż znad granicy (fragment)	208
W MROKACH OKUPACJI	211
JAN BARANOWICZ	
Dulce et decorum	213
Modlitwa do tajnej radiostacji	214
Tęsknota	215
WILHELM SZEWCZYK	
Noc (fragment)	216
Szubienice gotartowickie	217
Hymn do poezji podziemnej	218
ALEKSANDER WIDERA	
Elegia popielata	219
GUSTAW PRZECZEK	
Serce na kolczastych drutach	222
HENRYK JASICZEK	
Mocniejszy duchem	225
JÓZEF RYSZKA	
My Ślązoki	226
Przyszedł czas	228
NOWE DZIEJE	231
JAKUB KANIA	
Na polskim Śląsku	233
EDMUND OSMANČZYK	
Lato 1946	235
WILHELM SZEWCZYK	
Pocztówki z odzyskanego Śląska	236
MACIEJ J. KONOWICZ	
Wracamy	237
ANNA ZELENAY	
Przeprowadzka	238
BOGUSŁAW ŻURAKOWSKI	
Dworzec Wschodni	239
CZESŁAW KUREK	
Kos	240
Gwara	241
Kaczeńce	242
ADAM KURCZYNA	
* * *	243
BOGUSŁAW ŻURAKOWSKI	
Ptaki	244
Ucieczka w przyszłość	245
Pogranicze	246
ANNA ZELENAY	
Miastu	247
ELŻBIETA MIŁANCZÓWNA	
Ziemi, z której odeszłam	248
JAN BARANOWICZ	
Katowice	249

JANINA ZABIERZEWSKA-ŻELECHOWSKA

Ziemio węglowa	250
Koksownia nocą	251
W cieniu kominów	252

WILHELM PRZECZEK

Portret	253
Górnicy stan	254

KRYSTIAN PRYNDA

Hutniczy mit	256
------------------------	-----

BOLESŁAW LUBOSZ

Starzy górnicy	257
Święty Franciszek od węgla	259

TADEUSZ KIJONKA

Siódma północ (fragmenty)	261
-------------------------------------	-----

RYSZARD MARIA JEDLIŃSKI

Rocznica codzienna	265
Fajrant	266

JULIAN PRZYBÓŚ

Węgiel i marmur	267
---------------------------	-----

JAN GOCZOŁ

Zbliż się do trawy	268
------------------------------	-----

KRYSTIAN SZAFARCZYK

Impresje śląskie	269
----------------------------	-----

JÓZEF TRAFIDŁO

Deszczowo	271
---------------------	-----

GUSTAW A. ŁAPSZYŃSKI

Barć kluczborska (fragmenty)	272
--	-----

JAN BARANOWICZ

Szklarska Poręba	274
----------------------------	-----

ELŻBIETA MIŁANCZÓWNA

Pożegnanie Szklarskiej Poręby	275
---	-----

ROMAN DRAHAN

W drodze na Ślęzę	276
Moment na stoku Ślęży	277

WILHELM PRZECZEK

Kamienna droga	278
Rynek Frysztański	279
Kiedy słońce staje się kinkietem	280

JAN BARANOWICZ

Pod Czantorią	281
Na stoku	282

ADOLF NIEDWOROK

Spacer	283
------------------	-----

MIECZYŚLAW STANCIK

Poemat lutowy	284
-------------------------	-----

URSZULA KOZIÓŁ

Z mostu	285
-------------------	-----

ADOLF NIEDWOROK

Migawka z rodzinnych stron	286
Któraś jest moim słowem	288

TADEUSZ ZELENAY	
Powrót do miasta	289
ADOLF NIEDWOROK	
Lato znajomego miasta	290
Dzwon	293
JAN MARIA GISGES	
Plac nad Paczkowem	294
JAN KULKA	
Kościół obronny w Paczkowie	295
ADOLF NIEDWOROK	
Widokówka z Raciborza	296
JAN MARIA GISGES	
Rynek opolski	297
STANISŁAW NYCZAJ	
Opole	298
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI	
Figura świętego Sebastiana w Opolu	299
KRYSTIAN SZAFARCZYK	
Figura Sebastiana w Opolu	300
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI	
W kaplicy św. Anny	301
Przed freskiem „Odejście Świętej Rodziny” u Franciszkanów w Opolu	302
BOLESŁAW LUBOSZ	
Nissa	303
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI	
W Głogówku	305
KAZIMIERZ KOPACZYŃSKI	
Legenda	306
ANNA ZELENAY	
Wrocławska brama	307
ELŻBIETA MIŁANCZÓWNA	
Ostrów Tumski	308
MIECZYŚŁAW MISZEWSKI	
Trzebnica	309
ANNA ZELENAY	
Kościół w Krosnowicach	310
JAN KULKA	
Chwile przed świątynią Wang	311
WINCENTY JĘDRKIEWICZ	
Jesień w Dusznikach	312
STANISŁAW DRAHAN	
Na zamku w Bolkowiu	313
ANNA ZELENAY	
Kłodzko	314
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI	
Na moście kłodzkim po latach	315
Słownik kłodzki	316
STANISŁAW CHACIŃSKI	
Kłodzko w pionie	317

TADEUSZ RÓŻEWICZ	
Bystrzyca Kłodzka	318
MIECZYŚLAW STANCIK	
Zamek	319
BOLESŁAW LUBOSZ	
Cieszyn z kolorowej pocztówki	320
MARIAN JACHIMOWICZ	
Wałbrzych — przedwiośnie	321
ANDRZEJ PAŁOSZ	
Do śląskiej ludowej pieśni	323
KAZIMIERZ KASZPER	
Ze zwierzeń ludoznawcy	324
BOLESŁAW LUBOSZ	
Powstańcza piosenka	325
JAN BARANOWICZ	
Śląska piosenka	326
EMILIA MICHALSKA	
Pamięci powieszonych w Cieszynie	327
JAN BARANOWICZ	
Ballada o smutnej pannie	328
Ballada o dziewczęcej swobodzie	331
Ballada o bytomskim młynie „U młynarza Marcina” (fragmenty)	332
ZOFIA CZECH	
Na Zowadzkim	334
WŁADYSŁAW MŁYNEK	
Do mowy polskiej	335
EMILIA MICHALSKA	
Chłopskie słowo	337
ALEKSANDER WIDERA	
Rodowód śląskiej poezji	339
Pamięci Jana Sztwiertni	341
BOGUSŁAW ŻURAKOWSKI	
Ślązaczka	342
BOGUMIŁ WYSZOMIRSKI	
Ostatnia wiosna Dzierżona	343
JAN GOCZOŁ	
Pamięci Józefa Lompy	344
ADOLF NIEDWOROK	
Medytacja	345
BOGUMIŁ WYSZOMIRSKI	
Do Jakuba Kani	347
EDWARD STACHURA	
Ballada dla Rafała Urbana	348
HARRY DUDA	
Odysseusz śląski	349
WŁADYSŁAW SIKORA	
Na odejście Pawła Kubisza	351
JAN MARIA GISGES	
Staruszka Anna	352

TADEUSZ SOROCZYŃSKI	
Ślązaczka	353
BOLESŁAW LUBOSZ	
Piastowie	354
MIECZYŚLAW JASTRUN	
Jelenia Góra	355
ZBYSZKO BEDNORZ	
Strofy serdeczne	357
HENRYK JASICZEK	
Litania do drzew (fragmenty)	359
BOLESŁAW LUBOSZ	
Podniesienie z kolan	360
WŁADYŚLAW BOCHENEK	
Na nutę powstańczej ballady (fragmenty)	362
ALEKSANDER WIDERA	
Pogrzeb Korfantego	363
ZYGMUNT KĘTRZYŃSKI	
Dzieciom śląskim	364
TADEUSZ KIJONKA	
Elegia katowicka (fragmenty)	365
ALEKSANDER BAUMGARDTEN	
Katowicka ballada	367
WŁADYŚLAW SIKORA	
Po prelekcji w Pietwałdzie	368
WILHELM PRZECZEK	
Czepiamy się ziemi pazurami	369
CZESŁAW KUREK	
Doktor	370
Miasto Rozy	371
BOGUSŁAW ŻURAKOWSKI	
Szachy na Ostrówku	372
RENA MARCINIAK	
Orzeł rozstajnych dróg	373
MACIEJ JÓZEF KONOWICZ	
Most Zgorzelca	374
JAN MARIA GISGES	
* * *	375
ADOLF NIEDWOROK	
Ostrzeżenie	376
Pamięci tren	377
Moja śląska piszczałka	379
Roześmiane kucyki	382
TADEUSZ RÓŻEWICZ	
Kamienni bracia	383
TADEUSZ KIJONKA	
Imię ziemi	385
BOLESŁAW LUBOSZ	
Dom na Żernikach	386

KRYSTYNA BROLL-JARECKA

* * *	387
JAN WYŻGOŁ	
Wędrowiec	388
MIECZYŚLAW STANCLIK	
Miasto	389
Biała	390
TADEUSZ SOROCZYŃSKI	
List z Głogówka	391
Sploty	392
Piosenka o starym mieście	393
W winnicach	394
KRYSTIAN SZAFARCZYK	
Opole	395
ZOFIA BADURA-TEGNEROWICZ	
Góra św. Anny	397
JAN GOCZOŁ	
* * *	398
Przeprowadzka	400
Ulica Dzierżona 5 m. 7	401
Z przyjacielem wyjazd jesienny do Rozmierzy	402
Niedziela na wsi	403
Do hutników „Małejpanwi”	404
Jarnołówkę — grudzień	405
Z Góry św. Anny	406
ZOFIA BADURA-TEGNEROWICZ	
Plac Grunwaldzki	407
HARRY DUDA	
Na opolskim rynku	408
JAN GOCZOŁ	
* * *	409
Rzeka	410
JAN WYŻGOŁ	
Na mojej ziemi	411
KRYSTYNA KONECKA	
Dedykacja	412
BOLESŁAW LUBOSZ	
Rodzinny pejzaż	415
LECH SZARANIEC	
Huta	416
ALEKSANDER BAUMGARDTEN	
Opolskie	417
JAN GOCZOŁ	
Narodziny Małgorzaty	418
TADEUSZ WANTUŁA	
Zaolziu	420
KAZIMIERZ KASZPER	
Krajobraz z rzeką w głębi	421
JAN BARANOWICZ	
Burza nad jeziorem Otmuchowskim	422

HARRY DUDA

Zimowy spacer nad Odrę	423
----------------------------------	-----

TADEUSZ ZELENAY

Nad Odrą	425
--------------------	-----

JAN MARIA GISGES

Na bulwarze	426
-----------------------	-----

TADEUSZ RÓŻEWICZ

Odpowiedź	428
---------------------	-----

Gabriel Peri (fragment)	430
-----------------------------------	-----

Decybele	431
--------------------	-----

Objaśnienia	433
-----------------------	-----

Noty biograficzne	451
-----------------------------	-----

Bibliografia	465
------------------------	-----